

Mobiliteitsbrief

Actuele informatie bij de mobiliteitsconvenants
6e jaargang - juni 2004 - verschijnt maandelijks - behalve in juli en augustus

De mening van de burgers

Een mobiliteitsplan of een project in het kader van een mobiliteitsconvenant komt tot stand in overleg. De partners zijn de gemeente, het Vlaams Gewest, De Lijn, ... én de burgers. De gemeente kan vóór, tijdens en na de planning of het project de burgers erbij betrekken en informeren. Uiteindelijk zijn het ook de bewoners en de weggebruikers die de duurzamere, veiligere mobiliteit zullen ervaren en waarmaken. We laten er enkele aan het woord.

Pit De Jonge

“Wij kennen de buurt als geen ander”

Men spreekt over ‘inspraak’ en ‘overleg’ als burgers en lokale overheid met elkaar communiceren over het beleid. Door inspraak en overleg te organiseren, wordt de burger uitgenodigd om actief deel te nemen aan een democratische besluitvorming.

Onbekend = onbemind

Lokale overheden die nog nooit inspraak georganiseerd hebben, denken wellicht aan negatieve gevolgen, zoals “het neemt veel te veel tijd in beslag”, “burgers zijn niet deskundig en niet geïnteresseerd”, “iedereen denkt alleen maar aan zijn eigen problemen”. Als inspraak goed georganiseerd wordt, zijn er echter veel voordelen.

Meer kwaliteit

Bewoners van een bepaalde straat of wijk zijn directe betrokkenen, en kennen de situatie als geen ander. Ze weten hoe de weggebruikers zich gedragen, waar het moeilijk is om de straat over te steken, welke kruispunten gevaarlijk zijn, waar sluiptverkeer voorkomt, waar de bushalte moeilijk bereikbaar is, ... Ze weten dus waarover ze praten.

Groter draagvlak

Door de bevolking te betrekken bij het mobiliteitsbeleid leren mensen meedenken over een kwalitatief beleid. Beslissingen worden dan meestal gemakkelijker aanvaard.

Democratisch

Een beslissing wordt niet op één moment genomen, er gaat een lang en ingewikkeld proces aan vooraf. Alle personen en groepen die tijdens dat proces inspraak hebben, beslissen in feite mee. Inspraak geeft meer (en zwakkere) deelgroepen in de samenleving de mogelijkheid om de beslissing mee te beïnvloeden vanuit hun gezichtshoek.

Basisregels

Inspraak en overleg vergen een grondige voorbereiding. Een aantal basisregels:

- Begin vroeg genoeg met de organisatie en werk met een realistische tijdsplanning.

- Begin zo vroeg mogelijk in het begin van het project met inspraak. ‘Inspraak’ op het einde (als alles eigenlijk al beslist is) zorgt vaak voor negatieve gevoelens bij de bevolking.
- Zorg ervoor dat de geïnteresseerden voldoende achtergrondinformatie ter beschikking hebben, zodat ze zich grondig kunnen informeren als ze dat willen.

“Informatie is goed, inspraak is beter”

Ilse Maene woont in Boutersem en nam een paar maanden geleden deel aan een informatievergadering over het mobiliteitsplan in haar gemeente.

Ilse Maene: “Ik vond de informatievergadering een goed initiatief. Toen ik de uitnodiging in de brievenbus vond, was ik meteen bereid om er naartoe te gaan. De vergadering duurde anderhalf uur en het mobiliteitsplan werd er in zeer begrijpelijke termen uitgelegd. We kwamen ook te weten wanneer en waar er werken gepland zijn. Nadien was er tijd voor vragen. Er werden een paar opmerkingen genoteerd. Of er iets mee zal gebeuren, moeten we nog afwachten. Dankzij de vergadering hebben we nu meer zicht op de toekomst van onze gemeente voor wat mobiliteit betreft, maar toch had ik het nog beter gevonden als er ook ruimte was geweest voor inspraak vooraf. Ik realiseer me dat inspraak en overleg zeker niet gemakkelijk zijn. Als er 50 mensen komen opdagen, krijg je waarschijnlijk evenveel verschillende meningen. Maar het zou ons toch het gevoel geven dat we in onze gemeente ook iets te zeggen hebben, ook al beslist de gemeente uiteindelijk zelf. Ten slotte kennen wij de buurt als geen ander. In mijn ogen kunnen we dus zeker nuttig zijn.”

Ilse Maene (inwoner Boutersem):
“Wij hadden nuttige informatie kunnen geven bij het tot stand komen van het mobiliteitsplan.”

Uitnodigende rotonde

Eind vorig jaar was de herinrichting van de N2 in Kortenberg klaar. Er werden vrijliggende fietspaden, een rotonde en een vrije busbaan aangelegd. Vóór de herinrichting was dit een weg met een kruispunt zonder fietspaden en zonder busbaan.

In de buurt van de nieuwe bushalte is er nu een kleine parking voor pendelaars aangelegd. Ook voor de fietsers kwamen er speciale rekken.

Pendelen

Katleen Verstraeten komt net van de bus en is op weg naar haar geparkeerde auto: "Vroeger moest ik parkeren aan de rand van Leuven, waar ik werk. Nu staat mijn auto hier alle dagen gratis en met een gerust hart. Het is hier open, de sociale controle schrikt vast de inbrekers af. Dat en de frequente busdienst nodigen uit om te pendelen. Ik weet dat hier vroeger op het oude kruispunt dodelijke verkeersongevallen zijn geweest. Nu is het veel veiliger, en op deze rotonde schuif ik vlot in het verkeer. Wel jammer dat we door de hoogte van de rotonde de bus niet kunnen zien aankomen."

(pdj)

Katleen Verstraeten:
"Ik parkeer hier nu mijn auto en pendel met de bus naar het werk. Dankzij de busbaan gaat dat zeer vlot."

Pergola-effect

Vorige zomer werd de laatste fase van de heringerichte doortocht in Nieuwpoort afgerond. De drukke winkelstraat (Albert I-laan) werd een straat voor eenrichtingsverkeer met een aparte strook voor plaatselijk verkeer. Er werd ook een plein aangelegd met aandacht voor de groenstructuur en de voetpaden werden verbreed.

René en Louise De Trogh keken uit over de werken vanuit hun appartement: "De hoge houten schuttingen op het plein zorgen voor een pergola-effect, waartussen een sportveldje, een petanquebaan en een speeltuintje voor de kinderen zijn ingeplant. Ze remmen de wind ook af. Het is nu veel uitnodigender dan vroeger om te gaan zitten op een bankje en een praatje te slaan", zeggen ze.

Duidelijke plannen

René en Louise De Trogh: "Dat de werken zo lang duurden, was niet echt een zorg. De geafficheerde plannen maakten veel duidelijk. De kleinkinderen stonden dikwijls vol bewondering naar de betonmolens te kijken: Bob de Bouwer in het echt."

(pdj)

Louise en René De Trogh:
"Het is hier nu veel aangenamer en veiliger dan vroeger."

Herinrichting wegvak Kortenberg in het kort

Plaats: Wegvak tussen de Zavelstraat en de Prinsendreef op de N2 (gewestweg tussen Brussel en Leuven).

Realisatie: 2 augustus 2002 – 24 november 2003.

Opdrachtgevers: Administratie Wegen en Verkeer – gemeente Kortenberg.

Kostprijs: ca. € 2,5 miljoen (Vlaams Gewest).

Gerealiseerd met

- module 8: Aanleg van vrijliggende bus- en/of trambanen.
- module 11: Aanleg van nieuwe verbindende fietspaden langs gewestwegen.
- module 17: De wegverlichting langs gewestwegen.
- module 18: De herinrichting van singuliere kruispunten en oversteekplaatsen buiten de bebouwde kom.

Een rotonde vervangt het vroegere gevaarlijke kruispunt in Kortenberg.

Vernieuwde doortocht Nieuwpoort in het kort

Plaats: Albert I-laan (N34) tussen de Kinderenlaan en de Vlaanderenstraat (3de en laatste fase van een groter project).

Realisatie: 1 september 2002 – 30 juni 2003.

Opdrachtgevers: Administratie Wegen en Verkeer – Stad Nieuwpoort – Aquafin.

Kostprijs: € 933.636 (Vlaams Gewest) – € 367.421 (Nieuwpoort) – € 254.177 (Aquafin).

Gerealiseerd met

- module 3: herinrichting van doortochten.
- module 4: subsidiëring van wegverlichting langs gewestwegen.

Dankzij het nieuwe straatbeeld wordt er nu in de Albert I-laan in Nieuwpoort minder snel gereden.

Veiligheid troef

In 2002 en 2003 werd onder een rotonde in Wommelgem een fietstunnel aangelegd. De nieuwe tunnel is een scharnier in het fietspadenroutenet (de Brialmontroute en Antwerpse Kempenroute).

Door ingrijpende werken aan de verkeerswisselaar ter hoogte van de Krijgsbaan (R11) en de E34 in Wommelgem is het verkeer in vlottere banen geleid. Johannes Nagels fietst dagelijks van hartje Borgerhout naar Wommelgem en terug. "Ik heb zelfs geen auto", zegt hij. Johannes Nagels: "Op twintig minuutjes ben ik op mijn werk. Ik passeer daarbij welgeteld één verkeerslicht. Vroeger moest ik hier op eigen risico de drukke Krijgsbaan over. Nu maakt de tunnel de oversteek van een van de drukste kruispunten van de rand van Antwerpen volkomen veilig."

Pit De Jonge

Johannes Nagels:
"Sinds de tunnel is het hier voor fietsers veel veiliger dan vroeger."

Knik

Johannes stelt zich wel vragen over de knik in de brede fietsweg die onder het straatniveau ligt. Johannes Nagels: "In de tunnel is er een soort 'knik' gemaakt. Oudere mensen hebben het daar vaak moeilijk mee, ook al kan je in de twee rijrichtingen een aanloop nemen naar de helling."

(pdj)

Fietstunnel Wommelgem in het kort

Plaats: Kruispunt van de Krijgsbaan (R11) en het oprittencomplex naar de snelweg (E34).

Realisatie: mei 2002 - juni 2003.

Opdrachtgevers: Administratie Wegen en Verkeer.

Kostprijs: ca. € 2.700.000.

Gerealiseerd met

- module 11: Aanleg van nieuwe verbindende fietspaden langs gewestwegen.

Pit De Jonge

De fietstunnel in Wommelgem past in een netwerk van fietsroutes.

Categorisering van lokale wegen

In de gemeentelijke mobiliteitsplannen en ruimtelijke structuurplannen moeten de wegen die niet geselecteerd werden als hoofdwegen, primaire of secundaire wegen, ingedeeld worden in drie types van lokale wegen (lokale verbindingsweg, lokale gebiedsontsluitingsweg, erftoegangsweg). Daarbij geeft men prioriteit aan bereikbaarheid of leefbaarheid.

Categorisering en afbakening van verblijfsgebieden zijn verplichte onderdelen van het beleidsplan (fase 3 van het mobiliteitsplan). Categorisering heeft ook een directe relatie met elk convenantsproject. De categorisering van de lokale wegen wordt ook meegenomen in streefbeeldstudies van wegen en verkeersveiligheidsprojecten.

Inrichting

Elk type lokale weg moet een specifieke inrichting krijgen. De weggebruiker moet immers daaruit (en uit bewegwijzering) kunnen 'aflezen' welke weg hij het best gebruikt om ergens te geraken, welke verkeersconflicten, snelheidslimieten en voorzieningen voor andere weggebruikers hij mag verwachten en wat voor verkeersgedrag gewenst is. De wegbeheerders hebben de taak dat duidelijk te maken en zo inherente veiligheid te creëren.

Meer informatie hierover? Geactualiseerd artikel '**Categorisering van lokale wegen - Richtlijnen, toelichting en aanbevelingen** voor selectie en inrichting' (on line + printversie) op <http://mobiliteit.vlaanderen.be/convenants/>.

Duurzaam milieubeleid

De nieuwe tweemaandelijks nieuwsbrief HoeSO? geeft lokale besturen praktische informatie over de 'Samenwerkingsovereenkomst'.

Sinds 2002 is de Samenwerkingsovereenkomst (SO) de opvolger van het milieuconvenant. Gemeenten of provincies die een duurzaam milieubeleid voeren en de overeenkomst ondertekenen, krijgen financiële en inhoudelijke ondersteuning van de Vlaamse overheid.

Mobiliteit + milieu

Er is een link gelegd tussen de beleidsdomeinen mobiliteit en milieu. Met module 15 van het mobiliteitsconvenant kan men subsidie krijgen voor bepaalde acties die tegelijk milieuvriendelijk zijn. En in de cluster 'Mobiliteit' van de Samenwerkingsovereenkomst kan men toetsen hoe milieuvriendelijk de lokale mobiliteitsmaatregelen zijn. Op die manier kunnen sommige duurzame maatregelen vanuit beide beleidsdomeinen ondersteund worden.

Meer info over de Samenwerkingsovereenkomst: www.samenwerkingsovereenkomst.be.

Een extra gratis abonnement op **hoeSO** voor uzelf of een collega?: Kluwer, Klantenservice, tel.: (gratis) 0800-30.144, fax: (gratis) 0800-17.529, info@kluwer.be.

Verkeerskundige studiedagen en opleidingen

Graduatsopleiding Verkeerskunde (Kortrijk)

■ **Doelgroep:** Mensen die zich in de praktijk bezighouden met verkeer en vervoer en zich verder willen bekwalen. ■ **Doel:** Vorming voor de opmaak en begeleiding van mobiliteitsplannen, vervoersplannen, communicatie en voorlichting in dit kader tot en met de uiteindelijke vertaling in maatregelen op het terrein. Praktijkgericht maar met noodzakelijke theoretische onderbouw. ■ **Praktisch:** De opleiding omvat in totaal 3 jaar (totaal 900 uur), het eerste jaar vormt een afzonderlijk geheel (basisopleiding). Het tweede en derde jaar zijn gericht op een theoretische verdieping en praktische oefening voor een middelgrote gemeente. Eindwerk in het derde jaar. Startdatum: donderdag 16 september 2004, vervolgens iedere donderdag van 13.30 tot 21 uur (tot eind juni 2005) - HITEK-KATHO - Doorniksesteenweg 145 - 8500 Kortrijk - 300 euro per jaar (inclusief kopieën, cursussen, studieboeken en excursies). ■ **Info:** www.hitek.be - Hitek-Centrum voor Volwassenenonderwijs (Hoger Instituut voor Talen en Economie) - Doorniksesteenweg 145 - 8500 Kortrijk - directie@hitek.be, tel.: 056-26 41 48.

Specialisatiecursus Atelier Publieke Ruimte

■ **Doel:** Ontwerpers vaardigheid en inzicht bijbrengen betreffende het creëren van publieke ruimten: intensieve training in het ontwerpen van kwaliteitsvolle publieke ruimten, praktijkgerichte bijscholing met aandacht voor theoretische reflectie. ■ **Praktisch:** Het tweede jaar van de cursus start op 20 september 2004 (tien lesdagen per semester) - Leuven. ■ **Organisatie:** Postacademische vorming K.U.Leuven - Stadsbestuur Gent - VSV ■ **Info:** Atelier Publieke Ruimte, Marja van Loon, Parkdallaan 30, 3001 Heverlee - tel.: 016 40 06 25 - atelier.publieke.ruimte@pandora.be.

Bachelor en Masteropleiding Verkeerskunde (Diepenbeek)

■ **Doel:** De opleiding Verkeerskunde is gespreid over 5 jaar en is opgesplitst in een Bachelor (3 jaar) en Master (2 jaar). Vakken als ruimtelijke ordening, verkeersbouwkunde, verkeers- en mobiliteitsgedrag komen aan bod. Daarnaast wordt ruim aandacht besteed aan specialismen zoals verkeersrecht, ontwerpen van infrastructuur en geografische informatiesystemen (GIS), milieueconomie, kosten-batenanalyse, intelligente transportsystemen, modellen van verkeersveiligheid, milieubeleid en -zorg, enzovoort. Ten slotte is er een groep algemene vakken. Het programma wordt verder gekenmerkt door het grote aantal case-studies, reeds vanaf het eerste jaar. In het derde jaar wordt een geïntegreerde proef voorzien, in het vijfde jaar een eindwerk. ■ **Praktisch:** Start academiejaar eind september - Limburgs Universitair Centrum - Inschrijven kan op het studentensecretariaat van het LUC, tel.: 011 26 81 00. ■ **Organisatie:** Limburgs Universitair Centrum - VSV. ■ **Info:** www.luc.ac.be/imob/opleiding.asp - Limburgs Universitair Centrum - Mevr. Tamara Dewalque - Secretariaat Opleiding Verkeerskunde Universitaire Campus, gebouw D - 3590 Diepenbeek - tel.: 011 26 87 05 - fax: 011 26 87 00 - verkeerskunde@luc.ac.be.

Verkeerskundige modules

■ **Doel:** Voor professionelen in de verkeerssector. Thema's: mobiliteitsmanagement, parkeren, gedragsbeïnvloeding, verkeersmanagement op kruispunt-

niveau, streefbeelden. Afsluitend wordt een ééndaagse excursie georganiseerd. ■ **Praktisch:** Zes halve dagen (30/9 - 14/10 - 28/10 - 18/11 - 2/12 - 9/12/2004) - Brussel Ferrarisgebouw - 120 euro per module, 240 euro voor de excursie. ■ **Organisatie:** DTV Consultants - Langzaam Verkeer - VSV. ■ **Info:** VSV - Stijn Dergent - tel.: 015 44 65 55 - stijn.dergent@verkeerskunde.be.

Studiedag Gemeentelijk Verkeersbeleid

■ **Doel:** Een oriënterende studiedag met als thema: Stedelijk parkeerbeleid. ■ **Praktisch:** Studiedag - dinsdag 26 oktober 2004 - Brussel Consciencegebouw - 55 euro. ■ **Organisatie:** Langzaam Verkeer - VSV. ■ **Info:** VSV - Stijn Dergent - tel.: 015 44 65 55 - stijn.dergent@verkeerskunde.be.

Opleidingspakket Mobiliteitsmanagement voor sectorconsulenten

■ **Doel:** Sectorconsulenten uit de verschillende sectoren worden geïnformeerd over mobiliteitsmanagement. Er wordt hen ook de mogelijkheid geboden om zelf een bedrijfsvervoerplan op te stellen en uit te voeren. De nadruk ligt duidelijk op het woon-werkverkeer. ■ **Praktisch:** Studiedag - oktober 2004. ■ **Organisatie:** Traject - VSV. ■ **Info:** VSV - Marijke de Moor - tel.: 015 44 65 57 - marijke.demoor@verkeerskunde.be.

Meeting Mobiliteitsmanagement voor bedrijven

■ **Doel:** Bedrijven een update geven over de mogelijkheden en evoluties van mobiliteitsmanagement. Ook worden er een aantal succesvolle cases besproken. ■ **Praktisch:** Studiedag - dinsdag 9 november 2004. ■ **Organisatie:** VSV. ■ **Info:** VSV - Marijke de Moor - tel.: 015 44 65 57 - marijke.demoor@verkeerskunde.be.

Studiedag 'Rol van GIS in gemeentelijke verkeersafdelingen'

■ **Doel:** Reflectie en discussie over de kosten en de baten van het introduceren van een GIS in gemeentelijke verkeersafdelingen met analyse van de noden, meerwaarde, risico's en impact op de organisatie. ■ **Praktisch:** Studiedag - donderdag 18 november 2004. ■ **Organisatie:** TRITEL - VSV. ■ **Info:** Tritel - Louizastraat 40B - 2800 Mechelen - tel.: 015 44 61 10 - fax: 015 44 61 19 - info@tritel.be.

Opleidingspakket Mobiliteitsmanagement voor werknemers

■ **Doel:** Het woon-werkverkeer maakt deel uit van de arbeidsvoorwaarden van elke werknemer. De vakbond speelt een belangrijke rol in het beslissingsproces binnen een bedrijf inzake woon-werkverkeer en/of bedrijfsvervoerplanning. Daarom worden de vakbondsafgevaardigden in staat gesteld met voldoende kennis van zaken te onderhandelen. ■ **Praktisch:** Op vraag - halve of hele dag - gratis. ■ **Organisatie:** Traject - VSV. ■ **Info:** VSV - Marijke de Moor - tel.: 015 44 65 57 - marijke.demoor@verkeerskunde.be.

Project Verkeersouders

■ **Doel:** Verkeersouders, is een nieuw initiatief dat voor gemeenten, scholen en ouders is bedoeld. Ouders spannen zich in om de verkeersveiligheid aan de school van hun kinderen te verbeteren. Zij verdienen ondersteuning bij het nemen van sensibiliserende acties, bij het overleg met de gemeente en bij het organiseren van verkeersactiviteiten. ■ **Praktisch:** Studiedag - najaar 2004. ■ **Organisatie:**

VSV. ■ **Info:** VSV - Dirk Gabriëls - tel.: 015 44 65 56 - dirk.gabriels@verkeerskunde.be.

Schoolvervoerplannen

■ **Doel:** Scholen, gemeenten en steden begeleiden bij het opstellen van hun schoolvervoerplan. ■ **Praktisch:** Een externe begeleider gaat, na telefonisch contact, naar de gemeente om op lokaal niveau de scholen te begeleiden tijdens werkgroepvergaderingen. ■ **Organisatie:** Vlaamse ouderkoepels - VSV. ■ **Info:** VSV - Veerle Van Engeland - tel.: 015 44 65 52 - veerle.vanengeland@verkeerskunde.be.

Praktijkschool Gemeentelijk Verkeersbeleid

■ **Doel:** Gerichte info voor gemeenten over concrete en actuele thema's: veralgemening van eenrichtingsverkeer voor fietsers, bromfietzers op de rijbaan in de bebouwde kom, vademecum Voetgangersvoorzieningen. ■ **Praktisch:** Telkens een halve dag (voor- of namiddag) najaar 2004 - 1 locatie per provincie. ■ **Organisatie:** Langzaam Verkeer - VSV. ■ **Info:** Langzaam Verkeer, J.P. Minckelersstraat 43A, 3000 Leuven - tel.: 016 23 94 65 - fax: 016 29 02 10 - elke.bossaert@langzaamverkeer.be.

Inleiding Verkeerskunde

■ **Doel:** De cursus biedt in een beperkt aantal dagen een overzicht van het verkeerskundig werkveld (voertuig, infrastructuur en mens komen aan bod). ■ **Praktisch:** Meerdaagse cursus - najaar 2004. ■ **Organisatie:** VSV. ■ **Info:** VSV - Eddy Klijnen - tel.: 015 44 65 51 - eddy.klijnen@verkeerskunde.be.

Workshops Atelier Publieke Ruimte

■ **Doel:** Tijdens de twee workshops worden praktijkvoorbeelden geanalyseerd, besproken en bediscussieerd zodat de deelnemers de kwaliteit van inrichtingsprojecten leren zien en beoordelen. ■ **Praktisch:** Tweedaagse workshop - Turnhout - najaar 2004. ■ **Organisatie:** Permanente Vorming van de K.U. Leuven - VSV. ■ **Info:** Atelier Publieke Ruimte, Marja van Loon, Parkdallaan 30, 3001 Heverlee - tel.: 016 40 06 25 - atelier.publieke.ruimte@pandora.be.

Workshops Startbaners

■ **Doel:** Gemeentebesturen met een bepaald percentage ongevallen op hun grondgebied hebben recht op één of meer startbaners verkeersveiligheid. Deze workshop wil een samenwerking tot stand brengen tussen scholen en gemeenten om zo de verkeersveiligheid in schoolomgevingen veiliger te maken. De workshop startbaners is bedoeld voor de startbaners zelf en hun coaches, dit zijn mensen van het gemeentebestuur, maar ook voor scholen aangezien zij dikwijls met startbaners werken als bijvoorbeeld gemachtigd opzichter. ■ **Praktisch:** Studiedagen - najaar 2004. ■ **Organisatie:** Langzaam Verkeer - Departement Onderwijs - VSV. ■ **Info:** VSV - Eddy Klijnen - tel.: 015 44 65 51 - eddy.klijnen@verkeerskunde.be.

Studiedag Effectiviteit van infrastructuurmaatregelen

■ **Doel:** De effectiviteit van mogelijke maatregelen inschatten bij planning van een infrastructuurwijziging. ■ **Praktisch:** studiedag - december 2004. ■ **Organisatie:** PHL - Steunpunt Verkeersveiligheid - VSV. ■ **Info:** Provinciale Hogeschool Limburg, Universitaire Campus Gebouw E, 3590 Diepenbeek - tel.: 011 24 92 13 - fax: 011 24 92 01 - enuyts@mail.phlimburg.be.

Voor meer informatie over de bovenstaande studiedagen en opleidingen kunt u (ook) terecht bij: ■ Vlaamse Stichting Verkeerskunde (VSV) ■ www.verkeerskunde.be ■ Bruul 101, 2800 Mechelen ■ tel.: 015 44 65 50 ■ fax: 015 44 65 59 ■ info@verkeerskunde.be.

Voor een overzicht van opleidingen die recht kunnen geven op subsidiëring van de gemeentelijke plannings- of mobiliteitsambtenaar in het kader van module 1 van het mobiliteitsconvenant: zie <http://mobiliteit.vlaanderen.be/convenants> (module 1 of kies 'Opleidingen' in 'Zoeken met trefwoorden').

De **Mobiliteitsbrief** biedt de gemeenten actuele informatie bij de mobiliteitsconvenants. Abonnees op het Mobiliteitshandboek kunnen de mobiliteitsbrieven bewaren in ringband 1 achter het gelijknamige tabblad. **Website** <http://mobiliteit.vlaanderen.be/convenants/>. **Abonnement** Kluwer, Klantenservice, Motstraat 30, 2800 Mechelen, tel. (gratis) 0800/30.144, fax (gratis) 0800/17.529, info@kluwer.be, www.kluwer.be/overheid **Redactieadres** Sandra De Bel, Kluwer, Motstraat 30, 2800 Mechelen, sandra.debel@wkb.be **Redactieraad:** Paul Cattrysse (AWV), Joeri De Blauwer (kabinet Minister Gilbert Bossuyt), Erwin Debruyne (VVSG), Valère Donné (AWV), Frans Helon (AWV), Peter Hofman (AWV), Annelies Horemans (De Lijn), Eddy Klijnen (VSV), Frank Leys (AWV), Sven Lieten (kabinet Minister Gilbert Bossuyt), Willy Miermans (Hogeschool voor Verkeerskunde), Gert Zualaert (Langzaam Verkeer), Sandra De Bel (eindredactie). **Tekst:** Paul Bogaert, Sandra De Bel, Pit De Jonge. **Verantwoordelijke uitgever:** Daniel Lefebvre, Kluwer uitgeverij, Raghen Business Park, Motstraat 30, 2800 Mechelen. © Kluwer uitgeverij, 2004.